

disse Alliancevalg. Jeg har en Forestilling om — og det er der maaske flere, der har —, at Socialdemokraterne har afgivet mere til Fordel for sine allierede, end de har faaet til Gengæld, men nogen nøjagtig Opgørelse heraf har man jo ikke. Man har da tyet til at bruge Valgmandsvalgene til Landsstingsvalgene, hvorved der ikke var Alliance — formentlig af den gode Grund, at en saadan Alliance var saa godt som umulig at gennemføre —, og dér udfra har man opstillet nogle beregnede Tal, der skulde oplyse, hvor mange af hvert Parti der vilde have været valgt, dersom der ikke havde været Alliance. Nu kan en saadan Opgørelse jo ikke blive tilnærmelsesvis nøjagtig, og jeg maa sige, at Beregningsmaaden forekommer mig heller ikke at være nøjagtig helt igennem. Jeg har gennemgaaet denne Fortegnelse over, hvordan det vilde have stillet sig — og efter Opgørelsen skulde Resultatet være blevet, som den højtærede Minister nævnte: at Venstre vilde have faaet 10 Mandater for mange, og at disse manglende Mandater var blevet delt mellem de andre Partier —, og jeg er derved bl. a. stødt paa Nyborg, der opføres som en af de Kredse, hvor der vilde være blevet valgt en Venstremand, hvis der ikke havde været Alliance. Men Opgørelsen fra Valgmandsvalgene viser, at Socialdemokraterne havde 35,7 pCt. af de afgivne Stemmer og Venstre kun 32,2. Det forekommer mig derfor ikke at være meget oplysende, og jeg, som kender Forholdene paa Stedet, er fuldstændig klar over, at Venstre ikke vilde have faaet denne Kreds, selv om der ikke havde været Alliance.

Imidlertid kan man jo nok blive enig om, at en Valgordning, der er saaledes beskaffen, at det tilnærmelsesvis kan gaa, naar to Partier allierer sig og to andre optræder hver for sig, ikke er tilfredsstillende. Dersom nu de to andre Partier havde fundet paa at alliere sig sidste Gang, vilde Forholdet være blevet et andet, Flertallet i Folketinget vilde være blevet et andet, og jeg er tilbøjelig til at mene — i denne Henseende ser jeg anderledes paa det end den højtærede Minister —, at man ikke ved en Forbedring af det nuværende System vil naa til den Forholdsmæssighed, som man kunde naa paa anden Maade. Naar der derfor nu foreslaas i anden Afdeling af det foreliggende Lovforslag, at man i København skulde vende tilbage til Enmandskredsene med Tillægsmandater og gaa bort fra det Forholdstalsvalg, man har dér, saa vil jeg ikke kunne stemme derfor. Med de Slutningsord, jeg udtalte ved Behandlingen af Valglovsforslaget i

1915, hvor jeg udtalte Forventning om, at man, hvis dette ikke var tilfredsstillende, vilde gaa til en Ordning, der bedre vilde fyldestgøre Grundlovens § 32, mente jeg, at man vilde komme til en Udvidelse, en videre Anvendelse, en efterhaanden hele Landet omfattende Anvendelse af den Valgmaade, som nu bruges i København. Thi jeg er for mit Vedkommende ikke i mindste Tvivl om, at den Valgmaade, der nu bruges i København, særlig da Kredsen er saa stor, som den er, langt bedre fyldestgør Fordringen til Grundlovens § 32, end en hvilken som helst Ordning med Enmandskredse og Suppleringsmandater vilde kunne gøre det. Jeg forstaar godt, at der kan være Interesse for at opretholde Enmandskredsene — jeg ved dog, at der om denne Sag i det mindste i de 3 af Partiernes er delte Meninger, om man skulde gaa til det ene eller det andet —, men jeg har ogsaa den Opfattelse, at jo flere Kredse man efterhaanden nedlægger, og jo flere Suppleringsmandater man indfører i Stedet, desto mere vil man komme bort fra den Fordel, som det oprindeligt var, at hver Mand havde sin Kreds; Erfaringerne om Manglerne derved, deriblandt den Mangel, at en Folketingsmand kan faa en eller to Mænd, der kommer ind med Tillægsgevinst, til Konkurrenter paa Stedet, vil, synes det mig, medføre, at man efterhaanden maa komme til en anden Valgordning.

Jeg ved ikke, hvordan de har det i Socialdemokratiet, men enhver ved, at der i alle andre Partier er delte Meninger om disse Spørgsmaal, og jeg gør derfor heller ikke Fordring paa, at min Opfattelse skal deles af alle i Landstingets Venstre. Men jeg er paa den anden Side ganske overbevist om, at Landstingets Venstre ikke vil kunne tiltræde den højtærede Ministers Forslag, saaledes som det foreligger. Jeg vil tro, at det vilde være hensigtsmæssigst, at man enedes om en midlertidig Valglov til Anvendelse ikke blot ved det første Valg, men ogsaa ved det næste Valg og saa ikke mere — det vil jo være vanskeligt at faa fornøden Tid til at komme ind paa et helt nyt System eller en stærkere Udvidelse af det hidtil gældende System mellem de 2 Valg, som formentlig vil følge ret hurtigt ovenpaa hinanden — at man deri mulig optog saadanne Ændringer, som man mente kunde raade Bod paa de værste Ulemper ved den nuværende Ordning, og at man derefter tog Spørgsmaalet op til grundigere Overvejelse. Om man saa skulde tage en Kommission, som det er foreslaaet af mine Partifæller i Folketinget, og som man vistnok har brugt i andre Lande, hvilket kunde synes ganske naturligt, eller man vil